

Форма № Н - 3.04у

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту
та природничих наук
Кафедра здоров'я людини та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

Віктор КОСТІН
« 28 » 08 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ООК-28 КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ
ПРИ ПОРУШЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

освітній ступінь «Бакалавр»
спеціальність 227 – «Терапія та реабілітація»

освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

КРЕМЕНЧУК 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили: викладач Юлія ІВАКІНА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» – кафедри здоров'я людини та фізичної культури,

протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Олена АНТОНОВА

Завідувач кафедри Олена АНТОНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії КрНУ зі спеціальності 227 – «Терапія та реабілітація»,

протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Голова методичної комісії Олена АНТОНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>227 «Терапія та реабілітація»</u> (шифр і назва спеціальності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – скласти індивідуальну реабілітаційну програму.		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		год.	– год.
		Практичні, семінарські	
		год.	– год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
180 год.	– год.		
Вид контролю: диф. залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату» є формування у здобувачів можливостей адекватно трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з боку ОРА відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування.

Завданням дисципліни є сформувати у здобувачів систему знань про планування заходів і застосовування методів фізичної реабілітації хворих на стаціонарному, поліклінічному та санаторному етапах при порушенні діяльності опорно-рухового апарату.

Компетентності та програмні результати навчання

Вивчення дисципліни дає можливість здобути **компетентності**, потрібні для подальшої професійної діяльності:

Компетентності:

Загальні:

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

Фахові:

ФК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

ФК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

ФК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

ФК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

Програмні результати навчання:

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шановливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при порушенні діяльності опорно-рухового апарату.

Тема 1. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях верхнього плечового поясу та кісток верхньої кінцівки. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно-та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при переломах лопатки і ключиці, при переломах плечової кістки та переломах кісток передпліччя та кисті.

Тема 2. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях нижньої кінцівки. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення

довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при переломах стегнової кістки, кісток гомілки та переломах кісток стопи.

Тема 3. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при ендопротезуванні суглобів. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ендопротезуванні суглобів.

Тема 4. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях кісток тазу. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ізольованих переломах кісток тазу. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях переднього напівкільця (перелом типу «метелика», розрив симфізу). Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях Мальґеня та Волюм'є.

Тема 5. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях хребта. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при мініінвазивних втручаннях при компресійних переломах хребців (кіфопластика та вертеброластика).

Тема 6. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при неспецифічних болях у спині, при сколіозі та порушеннях постави. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття, що використовуються в лікуванні неспецифічного болю у спині. Методи обстеження та особливості втручання у фізичній терапії та ерготерапії при сколіотичній деформації хребта. Застосування медичних,

педагогічних та інш. аспектів фізичної терапії та ерготерапії на різних етапах відновлення при сколіозі та порушеннях постави.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б	ін д	с.р		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації.												
Тема 1.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Тема 2.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Тема 3.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Тема 4.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Тема 5.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Тема 6.	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	180					180	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180					180	-	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом:	

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях верхнього плечового поясу та кісток верхньої кінцівки. Застосування	30

	клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при переломах лопатки і ключиці, при переломах плечової кістки та переломах кісток передпліччя та кисті.	
2	Тема 2. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях нижньої кінцівки. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при переломах стегнової кістки, кісток гомілки та переломах кісток стопи.	30
3	Тема 3. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при ендопротезуванні суглобів. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ендопротезуванні суглобів.	30
4	Тема 4. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях кісток тазу. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних	30

	<p>порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ізольованих переломах кісток тазу. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях переднього напівкільця (перелом типу «метелика», розрив симфізу). Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях Мальгєня та Воллом'є.</p>	
5	<p>Тема 5. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при пошкодженнях хребта. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, амплітуди рухів, сили м'язів, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при мініінвазивних втручаннях при компресійних переломах хребців (кіфопластика та вертеброластика).</p>	30
6	<p>Тема 6. Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при неспецифічних болях у спині, при сколіозі та порушеннях постави. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття, що використовуються в лікуванні неспецифічного болю у спині. Методи обстеження та особливості втручання у фізичній терапії та ерготерапії при сколіотичній деформації хребта. Застосування медичних, педагогічних та інш. аспектів фізичної терапії та ерготерапії на різних етапах відновлення при сколіозі та порушеннях постави.</p>	30
	Разом	180

8. Індивідуальне завдання – скласти індивідуальну реабілітаційну програму. Написати реферат на обрану тему.

9. Методи навчання - методи проектного та проблемного навчання, методи показу, розказу, наочні.

Діяльність студента:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичних заняттях;
- самостійне конспектування додаткової літератури та її аналіз.

10. Методи контролю – традиційні та тестові контрольні роботи для оперативного, поточного, підсумкового контролю, усне опитування, виконання залікового індивідуального завдання.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

1. Під час оцінювання знань і умінь студента з проходження клінічної практики від кафедри здоров'я людини та фізичної культури студент отримує максимально 25 балів при складанні диференційованого заліку. Решту 75 балів та загальне оцінювання роботи під час практики студент отримує від методиста-керівника клінічного лікувального закладу. За участь у практичному занятті та відпрацюванні практичних навичок студент отримує 3 бали.

2. Після закінчення практики студент подає на кафедру наступні документи: індивідуальний план роботи студента (щоденник) з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом методиста-керівника лікувального закладу; розроблений проблемно- та особистісно-орієнтовний алгоритм застосування засобів фізичної терапії при травмах та захворюваннях нервової системи (за вибором студентом теми); характеристику з бази практики, підписану методистом-керівником лікувального закладу і завірену мокрою печаткою клінічної організації.

3. Під час підсумкового захисту оцінюються: повнота виконання програми практики та індивідуальних завдань; якість проявлених теоретичних знань; сформованості практичних компетенцій студентів як майбутніх фахівців з фізичної терапії; вміння аналізувати результати власних досліджень та відображення їх у звітній документації.

Критерії оцінювання результатів діяльності студента під час проходження клінічної практики від кафедри (25 балів):

– 20-25 балів – виконання програми практики: дотримання режиму практики, позитивний відгук методиста-керівника з клінічного лікувального закладу. Ведення документації: регулярне ведення звітності, своєчасне і якісне оформлення звітних документів.

– 15-20 балів – виконання програми практики: неістотні зауваження щодо відвідування практики, позитивний відгук методиста-керівника з клінічного лікувального закладу (із зазначенням окремих зауважень). Ведення документації: регулярне ведення звітності, неістотні зауваження щодо змісту і оформлення звітності, своєчасне оформлення звітних документів.

– 10-15 балів – виконання програми практики: нерегулярне дотримання відвідування практики, істотні зауваження у відгуку методиста-керівника з клінічного лікувального закладу. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточність, помилки в оформленні.

– 5-10 балів – Виконання програми практики: незадовільне відвідування практики, відгук методиста-керівника з клінічного лікувального закладу зі значними зауваженнями. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності або її відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звітної документації. Звітна документація потребує доопрацювання.

– 1-5 балів – студент, що не виконав програму практики (отримав незадовільний відгук від методиста-керівника з клінічного лікувального закладу або незадовільну оцінку при складанні заліку), направляється на практику повторно при виконанні умов, визначених вищим навчальним закладом, чи відраховується з вищого навчального закладу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Івакіна Ю.С. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2023. 34 с.

2. Івакіна Ю.С. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2023. 15 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних форм. Навчальний посібник. Запоріжжя, 2011. 314 с.
2. Склярєнко Є. Т. Травматологія і ортопедія: підручник. К. : Здоров'я, 2005. 384 с.
3. Сітовський А. М. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч. посібн. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 183 с.
4. Саїнчук А. М. Фізична терапія хворих шийно-грудним остеохондрозом і гіпертонічною хворобою. Київ, 2016. 242 с.
5. Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г. Г., Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. Вінниця : Нова Книга, 2013. 400 с.
6. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина. Ерготерапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 280 с.
7. Швесткова Ольга, Сладкова Петра. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 272 с.

Допоміжна

1. О. І. Антонова, Альона Пасенко, Олександр Куш, Юлія Івакіна, Богдан Луценко. [Вплив корекційної програми на моторну сферу дітей раннього віку зі спастичним синдромом рухових порушень](https://doi.org/10.32652/spmed.2023.2.118-122). *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту. № 2 (2023). 2023. С. 118-122. <https://doi.org/10.32652/spmed.2023.2.118-122>. Наукове фахове видави категорії «Б» (227- фізична терапія, ерготерапія).